

KARÁCSONYI BALLADA PRÓZÁBAN

I.

Ilyen a csönd a lakásban, ahol csak a bútorok laknak, meg a központi fűtés. Ilyen a csönd: száraz és kemény. A magános, főbérleti lakás a betonpalotában: komfortos kriptaelőhalottakszáma.

A férfi végigdől a megvetetlen ágyon, ruhástul, úgy, ahogy volt. Kalapja az arcára csúszott. A kalap belsőjében megjelent az árva házi igazgató saját közönnyel szemlélő arca.

– Az ajánlékot közzé tesszük. De... Hmm... Magánosan hoz nem engedhetünk ki gyerekeket. Csak családokhoz. Vidékre egyáltalán nem. A szabályzat... De ha nagybecsűnévétemlékkönyvünkben...

Az árva házi igazgató után az utcalányok. Egy, kettő, három, már aki ket meg mert szólítani. A szemük möhön felcsillant az ajánlatra, de aztán megvetően elfordultak.

– Ma este a felért is. Holnap? Mi nem kéne meg?

A kolduka verki mellettnem is válszolt, csak a szemébe vetett.

Felült, kalapját a földre dobta. Nem, holnap este mindenki foglalt.

Va csoránélkül feküdt le, egyedül.

II.

Másnap reggel a munka helye íróasztalán tarka papírba csomagolt palack nyakán üdvözlő kártyácska hirdette, hogy az üzem és az igazgató ság ne ki is boldogkarácsony kíván. Szó nélkül tudomásul vette, mint a nap társaságát: de cember 24-e van. Ma...

A számkövek és nyugodtak. Személytelenek, mint a hópelyhek. Sohanin csenek egyedül.

– Itt vannak az utolsó kiadványok – mondta a csinos lány a folyószám-összetételről, persze nem magyarául. – De most már ne legyen olyan szor galmas, Nádji úr.

– Nagy – mondta, ami kor egyedül ma radt. – Nagy – magyarázta a falnak – a-val... Nem á, nem ó, ha nem a. És gyé. Nem djé, nem is gi vagy dji... Gyé. Mint gyors. Vagy mint gyalog. Gyökér, gyömber, meggy... Gyanús – folytatta, s nem is vette észre, hogy egyre emelkedik a hangja – gyöngy, gyarló, kegyetlen, gyolcs, egy, egyedül... – kiabálta.

Zsebkendőt rántott és trombitált a fűtőórát.

III.

Már az utcán állt, ami kor a gyár kürtje a munka időhivatalos végjelte. A vele együtt kiaduló megelső darta akarcsonyibazár bódéi közé. Tele vásárolta az aktakáját, de nem tudta, mi vel. Valahol műanyag szatyrot nyomtak a kezébe, lasacsán az is megtejt, de nem tudta, mi vel.

Meglepés lesz. Nem tudja senki... Így igaz a meglepés...

Közben teljesebben töltött, s egyre sürűben szálhangzott a hó.

IV.

A zsebei is megteltek. A kemény kartonlapra erősített lombfűrész-készletet a kis kalapáccsal, kézi szálval, ráspollal – az utolsó végtel – már a hó alatt szorongatta. Ez volt az egyetlen darab, ami ről tudta, mi csoda.

A zár el tűnt, az utcán néptelesen. Persze: az ember a kálta lában téglaházban laknak. Könnyű hazamenni a téglaházba, ahol a téglák piros melege átüt a vállakon. Az ő magános főbérlete a betonpalotában komfortos kriptaközponti fűtés hiányával.

Régebben mindent téglából építettek. A lakóházakat, iskolákat, kórházakat, intézeteket... Még a börtön is.

Hirtelen megállt. A börtön? Ismerte jól a városi börtönt, hány szor elment már előtte: hatalmas épület, mezelen, piros téglából. Jó meleg lehet oda benn. És emberek is vannak. Ott mindig vannak emberek.

Valahol az utca túloldalán ajtó csapódott. Két egyszerű alak állt a kék lámpafényben. Rendőrök az őrszobánál.

– Meglepés – mondta a csuklóhangon. Csomagja ita hóba tetted és körülnézett. Éppen a hátmögött valami apró üzletkes kenyérrakát a táskájában látszó tételt. Gyorsan letépte a kartonlapról a kis kalapácsot.

– Gyerekek, jön az angyal! – kiáltotta. Az elsőtés keményen, szárazon csattant, a másodikat ütötte a nem túlságosan vastag üveget, s a recse nésszínű penésznek hangzott. Aztán zengve, csilingelve hullottak az üvegcserepek.

V.

Az őrszobán először ha az akarták küldeni. Ami kor kijelentette, hogy beveria a város mindenki rákat a kát, csodálkozta és mérgeződte, végül át kísérték a főkapitány ságra.

– Kicsit megörült? – érdeklődött barátaságosan az ügyeletes rendőrtiszt. – Miért csinal ilyen boldogságot?

– Mert a felöltésnek nincsen árva házuk – válszolta. Elvezették. Az ajtóból visszafordult.

– Uraim, a táskában... Meg a szatyorban... Mindenféle. Nem tudom mi, mert meglepés. Le gyenek olyan jók, és osszák szét maguk között... Vagy...

Megindult a folyosón, de alig tett pár lépést, ami kor a tisztutánuk szólta. Vissza hívta a kísértőjét, és mondogatta ki a lámit. Az őrmester bólogatott, aztán intett a fejével.

– Jöjjen. Amarra megyünk.

Ami kor a célba lépett, erőszakal az őrmester kezébe akarta nyomni a bankjegyet, amely egy lyóvágyúvá szorongatott a kezében. Az egyszerű mosolygott, fejét rázta és visszaadta a pénzt.

Az ajtó becsukódott mögötte.

VI.

Először is hatalmas, sárga sákalat látott, amely a sápadt fényben mint a aranyló bőlcseséget árszított volna.

A szakállason kívül keskeny rókaarc fogadta, élénken hunyorogszemekkel, vala mint egy kerek, kopszfóka fej.

Három tartózkodóankíváncsi szempár vizsgálgatta a jövővényt.

– Boldogkarácsonyi ünnepeket – mondtak kis sébá tortalanul.

A szakállból jóindulatú nevetés zötyögött elő, a róka arcú hangosat füttyentett, a főkafejú háromszor jeleltősen megérintette végtelenhomlokát.

Az ajtó újra nyílt. Az örömes terjött vissza, a kis asztalra tetete az akasztást meg a te li szatyrot.

– Aztán pofasúlyba – dörögte, mie lött új rájuk zárta az ajtót.

VII.

– Jöj jön gyorsan, felügyelő úr, ezt látni kell!

Az ügyeletes rendőrtiszta cella ajtóhoz lépett és benézett a lesőablakon.

Oda bent sok gyertya égett, körben az asztalon, az ágyakon, az embe rek kezében. A padlón felbonított üvegek álltak, az ágya konszét szórva gyere kék okok.

A szakállasült az asztal melletti. Kisvas korláton tar karuhás bohócot tornáztatott. Négy kerekre nyílt szempár megbűvölten fi gyel te a boszorkányosan pergő, kis lég tornász minden mozdulatát. Négy férfi nevetett az egészen ki csiny gyermekek halk, befelé csukló nevetésével.

Egy öntudatlan, elragadtatott mozdulat feldöntötte az asztal másik végén álló üveget. A szakállas felugrott, a nevetés elhalt.

Az arany sárga bor végigömlött az asztalon. A palack lassan gurulni kezdett, este ben három gyertyát rántott magával.

Va la ki szitkozódni akart, de rögtön abba is hagyta, mert a szétfröccsent cseppek élni kezdtek.

A szét tört üveg: aranytőcsában sárga csepek; a poros padlón guruló napocskák, az asztal lapján láng hajú üstökös, az asztal széle körül csillogulás...

Sister gés halalt szótt. Va la ki meggyújtott egy egész köteg csillagszórót.

Aztán a négy férfi össze kapaszkodott. Na gyo kat csap tak egymás vállára, és érthetetlen szavakat kiabáltak, lábuk pri mitü ütemedobolt hangosan a padlón...

Az ügyeletes tiszt hirtelen becsukta az ablakot, és hátralepett.

– Mi baj? – kérdezte az örömes ter.

– Hogy a felnök nek nek nincs árva házuk – morogta maga elé a tiszt –, az a baj.

Aztán megindult vissza, az irodája felé. Az örömes ter fejtráva követte.

Tunyogi Csapó Gábor

A boldog Isten

„Tudjuk, hogy a törvény nem az igaz ember ellen van, ha nem a törvénszegők ellen... és mindaz ellen, ami csak ellenkezik az egészséges tanítással: ez pedig a boldog Isten dicsőségéről szóló evangélium...” (1Tim 1,11)

Legelőször megboldogult papomtól, Farkas Józseftől hallottam arról, hogy Isten boldog. Akkor is megütözttem azon, hogy miket feltételez róla, de most, hogy újra elém került ez az is te ni jelző a Timótheus-levélből, megakasztott gondolkodásomban, hitemben.

Megvallom: bajom van a boldog Istennel. Pál apostol hívja így. Nem is tudom, honnan veszi a bátorságot, hogy rá fogja a Mindenhatóra, a fő-fő Gondviselőre, hogy boldog, amikor tenger gondja-baja van ez zel a nem is csak kis mértékben elrontott világgal! Aki ezek láttán boldog mer lenni, az vagy kőszívű és érzéketlen, vagy struccpoliti kát folytat a „nem látok, nem hallok, tehát nem bántok”-elv értelmében. Ezt azért már mégse gondoljuk a Mindenhatóról! Mert az mégis „istenibb” tulajdonság, hogy haragvó, hogy keménykezű, hogy szomorú, hogy gondterhes. Persze néha örül is, megvidám is, de csak úgy próbaképpen – mert Is-

ten, hát mindent tud. De ilyet állítani róla, hogy egyenesen boldog, talán már-már istenkáromlás.

Meg aztán bizonyára zavarba hozná az évezredekken keresztül-ka sul, hosszú tömött so rokan kígyózó, szomorú, mártírsorsú, ember formájú istenképveleteket! Nem mondom, hogy köztük nem voltak boldogok, de azt többnyire má sok mondták ki ró luk – a Szentszék nyilatkozta ki –, leginkább a haláluk után, amikor ők már nem tilta kozhattak ellene.

Megvallom, azért is pártolom inkább az isteni boldogtalanságot, mert azzal nincsenek azonosulási nehézségeim. Beállok én is a sorba, és velem szenedek, velem tünök, és amikor ō néha-néha boldog, hát azt kihagyom. Mert nem lehet csak úgy egyik pillanatról a másikra boldogságizmot fejleszteni, hogy az ember bírja a terhelést. Ilyenkor még megse gítem magam azzal a bibliai mondatossal, hogy az „Öngondolatai, nem az én gondolataim, az ō útjai nem az én útjai”, és még hozzá te szem: az ō érzéseim nem az én érzéseim.

Még is, olykor éppen azok a gondolatok kezdik piszkálni az értelmet, amelyek kívül rekednek, mint ez a mostani is. És ha még is boldog az Isten? Ráadásul nem is csak egy-egy pillanatra, hanem tartósan? Na, ettől félek én! Van okom rá. Mert a tanítványak nem

illik erőteljesen különbözni a Mestertől. Meg aztán boldogságraszóvetkezni, ez újszövetség lenne. Ahhoz pedig a régiekkel le nem múl nia. Ez pedig az én mustármaghi tem nek akora hegy, de akora... Járatlan utakon járni megkiszereget? Ez a boldogság-ügy pedig olyan feltérképezetlen te rep! Meg aztán annyi szor hitük már, hogy itt vannak már a Kánaánok, amelyek közelről egyre kénköszagúbbaknak bizonyultak.

Akár hogy is ágaszkodom gondolatban ehhez az isteni boldogsághoz, továbbra is „minden értelmet felülhaladó marad”, mint párja, a szeretet. Mivel megváltoztatni nem tudom, hát megpróbálok együtt élni vele. Hagyd rá, ne bántódj miatta – vigasztalom magam, úgyis csak két lehetőség van: megszokni vagy megszökni. A baj csak az, hogy nem vagyok már húszéves, és elfáradtam a sok futkosásban. Lassanként rájövök: nincs más választás, ideje boldognak lenni! Meg aztán, ha itt a földön az ember nem kezd el gya korolni, ne héz lesz majd odafönn szünet nélkül a Boldog Istennel boldognak lenni. Ráadásul ott már a kifogások sem segítenek.

Vörös Éva